

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:

№ BD - 60-40-19

2023 yil " " "

"TASDIQLAYMAN"

Sharof Rashidov nomidagi SamDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2023 yil " " "

O'ZBEKISTONNING ENG YANGI TARIXI,
SAMARQAND TAMADDUNI TARIXI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:

100000 – Gumanitar soha

Ta'lim sohasi:

100000 – Gumanitar soha

Ta'lim yo'nalishi:

60230100-Filologiya va tillarni o'qitish-tojik tili
60230100-Filologiya va tillarni o'qitish-o'zbek tili
60230600-Noshirlik
60310100-Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60310500-Raqamli iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60310900-Psixologiya (faoliyat turlari bo'yicha)
60311000-Sotsiologiya
60410500-Bank ishi va audit
60411400-Inson resurslarini boshqarish
60412400-Agrobiznes va investitsion faoliyat
60420100-Yurisprudensiya (faoliyat turlari bo'yichaa)
60510100-Biologiya (turlar bo'yicha)
60520100-Gidrometeorologiya
60530100-Kimyoy (turlar bo'yicha)
60530400-Geografiya
60530500-Geologiya (faoliyat turlari bo'yicha)
60530900-Fizika
60531000-Mexanika va matematik modellashtirish
60531200-Tibbiyot fizikasi
60540100-Matematika
60540200-Amaliy matematika
60540300-Matematik injiniring (ishlab chiqarish sohalar bo'yicha)
60610100-Kompyuter ilmlari va dasturlash texnologiyalari
60610600-Dasturiy injiniring
60610700-Sun'iy intellekt

60710100-Kimiyoviy texnologiya (ishlab chiqarish turlari bo'yicha)
60710200-Biotexnologiya (tarmoqlar bo'yicha)
60710400-Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi (tarmoqlar bo'yicha)
60711200-Elektronika va asbobsozlik (tarmoqlar bo'yicha)
60711600-Intelektual muxandislik tizimlari (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60720800-Mashinasozlik texnologiyasi, mashinasozlik ishlab chiqarishini jilozlash va avtomatlashtirish
60810700-Agrokimyo va agrotuproqshunoslik
60811000-O'simliklarni himoya qilish (ekin turlari bo'yicha)
60811200-Qishloq xo'jaligi ekinlari seleksiyasi va urug'chiligi (ekin turlari bo'yicha)

60811800-Mevachilik va uzumchilik
60811900-Sabzavotchilik, polizchilik va kartoshkachilik (2+2)
60812000-Issiqxona xo'jaligini tashkil etish va yuritish
60812100-Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi
60920100-Ijtimoiy ish (faoliyatning turli sohalar bo'yicha)
607120600-Materialshunoslik va yangi materiallar texnologiyasi (tarmoqlar bo'yicha)

Fan/modul kodi O'YTSTT1004		O'quv yili 2023-2024	Semestr ½	ECTS – Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek, tojik, rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1 .	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy yuklama hajmi (soat)
	O'zbekistonning eng yangi tarixi, Samarqand tamadduni tarixi	48		72	120
2 .	Annotasiya O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgandan so'ng tarixga, tarixiy-madaniy merosimizga munosabat o'zgardi. Har bir xalqning kimligini bilish uchun uning tarixini, madaniyatini, tom ma'noda bosib o'tgan yo'lini bilishimiz kerak. Shunday ekan, o'zbek xalqi o'zining 3000 yillik tarixi davrida ko'plab o'zgarishlarga duch keldi. Shu nuqtai nazardan olganda, 130 yil davom etgan mustamlakachilik davrida yaratilgan adabiyotlar mafkura xizmatida bo'lgan. Mustaqillik tariximizni, milliy va madaniy merosimizni, o'zligimizni tiklashga xizmat qildi. Mustaqillik yillarida milliy, ma'naviy, iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy va tashqi siyosat sohasida ko'plab o'zgarishlar yuz berdi. Umuman olganda, bu davrda, O'zbekiston Respublikasining zamonaviy davlatchiligi yuzaga keldi va tashqi siyosatda dunyoning yetakchi davlatlari bilan tashqi siyosiy, diplomatik va iqtisodiy aloqalar o'rnatildi. O'zbekiston Respublikasining jahon hamjamiyatida muhim o'ziga xos o'rni yuzaga keldi. Bu shubhasiz, davlatchiligimiz yangi pog'onaga olib chiqdi. Mana shu jihatlarni hisobga olib, "O'zbekistonning eng yangi tarixi, Samarqand tamadduni tarixi" alohida fan sifatida oliy o'quv yurtlarida o'rganilishi kerak. Fan muhim siyosiy, milliy va umuminsoniy xususiyatlarga ega. O'quv dasturlari ta'lim tizimidagi har bir o'quv fanining mazmuni va o'tilish tartibini, talabalar tomonidan o'zlashtirilishi lozim bo'lgan bilim hamda ko'nikmalar hajmini belgilab beradigan rasmiy pedagogik hujjat hisoblanadi. O'quv dasturi tegishli vazirliklar qoshidagi ilmiy metodik kengashlar yoki tegishli oliy ta'lim muassasalari kengashlari tomonidan tasdiqlanadi. O'quv fanining maqsad va vazifalarini belgilab berish O'quv dasturining muhim belgisidir. Chunki ayni shu narsa yaratiladigan o'quv darsligi muallifiga muayyan nuqtai nazarni tanlash, o'qituvchiga esa				

pedagogik mo'ljalni to'g'ri belgilash imkonini beradi. Ta'lim amaliyotida O'quv dasturi yaratishning konsentrik (markazlashgan) hamda tizimli usullari bor. Konsentrik yo'l bilan tuzilgan O'quv dasturida ta'limning mazmuni yoki o'quv materiallari o'qitishning keyingi bosqichida yuksakroq darajada takrorlanishi ko'zda tutiladi. Tizimli usuldagi O'quv dasturilarida o'quv materiallari fan mantig'iga muvofiq soddadan murakkabga qarab ketmaket joylashtiriladi.

Ta'limning O'quv dasturi tomonidan belgilangan mazmuni darslik, o'quv qo'llanmalari, ko'rgazmali qurol va metodik tavsiyalarda to'la namoyon bo'ladi

Dastur "O'zbekistonning eng yangi tarixi, Samarqand tamadduni tarixi" fani bo'yicha yaratilgan bo'lib, unga mazkur yo'nalish xususiyatlarini hisobga olgan holda ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlari uchun mavzular va ularni bayon etish uchun zarur ko'rsatma va tavsiyalar keltirilgan. Shuningdek, mustaqil ta'lim shakllari va mavzulari, fanni o'qitish natijalari, ta'lim texnologiyalari va metodlari hamda asosiy va qo'shimcha adabiyotlar batafsil bayon etilgan.

Dasturda "O'zbekistonning eng yangi tarixi, Samarqand tamadduni tarixi" fanning mazmuni, talabalar bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yilgan talablar bo'lajak tarixchi va tarix fani o'qituvchisi kelgusidagi kasb faoliyati uchun mos keladigan nazariy tushunchalarni o'z ichiga qamrab olgan.

Fanni o'qitishning maqsadi – mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasida yuz bergan muhim o'zgarishlar, tub islohotlarning mazmun-mohiyatini ko'rsatish va jamiyat hayotida talabaning o'rnini, o'zligini anglatishdan iborat.

Fanni o'qitishning vazifalari – mustaqillikka erishish arafasida O'zbekistonda yuzaga kelgan murakkab vaziyatni hamda mustaqillik yillarida davlat boshqaruvi, ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy hamda boshqa sohalaridagi islohotlarning mazmun-mohiyatini talabalarga tushuntirib berish, ularni Vatanga sadoqat va muhabbat ruhida tarbiyalash hamda milliy g'ururni shakllantirishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Kirish. Mustaqil O'zbekiston Respublikasining tashkil topishi va uning tarixiy ahamiyati.

Mustaqillik arafasida respublikadagi ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy vaziyat. O'zbekistonda milliy o'zlikni anglashni kuchaytirish. O'zbekiston siyosiy tizimidagi o'zgarishlar. O'zbekiston davlat mustaqilligini e'lon qilish.

O 'zbekiston Respublikasining Ta' Limi. Mustaqillikning birinchi oylarida O'zbekiston davlat suverenitetini mustahkamlash chora-tadbirlari. I. A. Karimovning mustaqil O'zbekiston davlatining vujudga kelishi va mustahkamlanishidagi tarixiy xizmatlari.

Mustaqillikka erishish arafasida O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar. Yigirmanchi asrning 80-yillari o'rtalarida respublikaning ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va ma'naviy hayotidagi inqirozli vaziyat. Markaz tomonidan XX asrning 80-yillari o'rtalarida O'zbekistonda amalga oshirilgan repressiya siyosati. O'zbekistonda amalga oshirilgan "paxta ishi", "O'zbekiston ishi" kampaniyalari. XX asrning 80-yillarida O'zbekistonda yashash sharoitlarining yomonlashishi. Orol fojiasini keltirib chiqargan omillar. 20-asrning 80-yillari o'rtalarida Farg'ona voqealari. 1889 yil o'rtalarida respublikaning ijtimoiy-siyosiy hayotidagi o'zgarishlar. . O'zbek tiliga davlat tili maqomini berish. XX asrning 80-yillari o'rtalarida O'zbekistonda milliy manfaatlar ustuvorligining o'sishi. O'zbekistonda Prezident lavozimini joriy etish. I. Karimov O'zbekistonning Birinchi Prezidenti. Mustaqillik deklaratsiyasi va uning ahamiyati. 1991 yil avgust voqealari. GKCHP. Sovet davlatining parchalanishi.

2-mavzu. O'zbekistonda demokratik, fuqarolik jamiyati asoslarini shakllantirish va siyosiy islohotlarning amalga oshirilishi – 1 – ma`ruza

O'zbekiston milliy davlat boshqaruvi tizimi. Mustaqil O'zbekistonda hokimiyatni taqsimlash printsiplari. Mustaqil O'zbekistonda ko'p partiyali tizimning shakllanishi va uning ahamiyati. Mustaqil O'zbekiston siyosiy partiyalari faoliyatining xususiyatlari. Mustaqil O'zbekistonning parlament tizimi va uni isloh qilish. O'zbekistonda ikki palatali parlamentni shakllantirish. Vazirlar Mahkamasi O'zbekiston davlat hokimiyatining muhim bo'g'ini hisoblanadi. Mahalliy hokimiyat organlari va ulardagi o'zgarishlar.

3-mavzu. O'zbekistonda demokratik, fuqarolik jamiyati asoslarini shakllantirish va siyosiy islohotlarning amalga oshirilishi – 2 – ma`ruza

O'zbekiston huquq-tartibot va sud tizimidagi o'zgarishlar. O'zbekistonda fuqarolik jamiyati asoslarini shakllantirish. Mustaqillik yillarida O'zbekiston ommaviy axborot vositalari. O'zbekistonning nodavlat, notijorat tashkilotlari hamda siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy jarayonlarda ishtirok etish. Mustaqil O'zbekistonda ijtimoiy sheriklik. Mustaqil O'zbekiston o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyati. Va ularning mustaqil O'zbekiston jamiyatini demokratlashtirishdagi o'rni. Demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasi. Mustaqil O'zbekistonda fuqarolik huquqlarini ta'minlash va himoya qilish.

4-mavzu. Iqtisodiy islohotlar, xususiy mulkning shakllanishi.

O'zbekistonda bozor munosabatlarining rivojlanishi.

Iqtisodiyotni modernizasiya qilish konsepsiyasi. O'zbekiston Respublikasida bozor munosabatlarining shakllanishi, uning yo'nalishlari, bosqichlari va xususiyatlari. Bozor munosabatlariga o'tishning huquqiy asoslarining yaratilishi. Iqtisodiy islohotlarning besh tamoyilini amalga oshirilish mexanizmi. Bozor infratuzilmasining shakllanishi, qishloq xo'jaligidagi islohotlar, uning vazifalari va yo'nalishlari. Sanoat, avtomobilsozlik sohasining rivojlanishi. Makroiqtisodiyotni barqarorlashtirishga erishish. Jahon moliyaviy inqirozining yuzaga kelish sabablari, oqibatlari va uni O'zbekistonda bartaraf etish yo'llari. Mamlakat iqtisodiyotining modernizasiya va diversifikasiya qilinishi, bank-moliya tizimini mustahkamlash borasidagi chora-tadbirlar. Soliq tizimidagi islohotlar.

5-mavzu. O'zbekiston Respublikasida ijtimoiy o'zgarishlar.

Kuchli ijtimoiy siyosat konsepsiyasining shakllanishi, bosqichlari va rivojlantirilishi. Manzilli ijtimoiy himoya tizimining yaratilishi. Ijtimoiy sohani rivojlantirishga yo'naltirilgan aholi bandligi va real daromadlarini izchil oshirib borish, sog'liqni saqlash tizimini takomillashtirish, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, aholini uy-joylar bilan ta'minlash, yo'l-transport muhandislik-kommunikasiya va ijtimoiy infratuzilmalarni rivojlantirish, ta'lim, madaniyat, ilm-fan, adabiyot, san'at va sport sohalarini rivojlantirish, yoshlarga oid davlat siyosatini takomillashtirish. Nodavlat notijorat tashkilotlarining ijtimoiy himoya va manzilli ijtimoiy yordamni amalga oshirishdagi ishtiroki.

O'zbekiston Respublikasi "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi Qonunning mazmun-mohiyati, aholining huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini yuksaltirish, jamiyatda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish.

6-Mavzu. Mustaqillik yillarida respublikaning ma'naviy va madaniy rivojlanishi. Ta'lim tizimidagi islohotlar/

Mustaqillik yillarida O'zbekistonda ma'naviy hayot va ma'rifat. O'zbekiston Respublikasida milliy mustaqillik mafkurasi va g'oyasi masalalari. (milliy manfaatlar, ma'naviy qadriyatlar, qayta tug'ilish)

Milliy qadriyatlar, marosimlar va an'analarning tiklanishi. Buyuk ajdodlar va tarixiy shaxslarga e'tibor. O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti I. Karimovning ajdodlar milliy qadriyatlari va merosini qayta tiklashdagi xizmatlari. Buxoro, Samarqand, Marg'ilon, qarshi, Toshkent, Xiva, Shahrisabz qadimiy shaharlarining yubileylerini jahon miqyosida nishonlash. Toshkentni "Islom madaniyati poytaxti" deb e'lon qilish va uning ahamiyati. Madaniyat va san'atning rivojlanishi. Xalqaro tanlovlar va

festivallarni o'tkazish. Milliy sport turlarini rivojlantirish. Sh. M. Mirziyoyevning beshta tashabbusi va uning yuksak ma'naviy madaniyatni ta'minlashdagi roli. Millatlararo va diniy bag'rikenglikni ta'minlash bo'yicha davlat siyosati. Mustaqillik yillarida ilm-fanning rivojlanishi. Yangi jamiyat qurishda ta'lim va tarbiyaning o'rni va roli. "Ta'lim to'g'risidagi qonun" va "milliy kadrlar tayyorlash dasturi"ning qabul qilinishi. "Ta'lim to'g'risidagi qonun" va "kadrlar tayyorlash Milliy dasturi"ning maqsad va vazifalari. "Ta'lim to'g'risidagi qonun" va "kadrlar tayyorlash Milliy dasturi" ni amalga oshirish mexanizmi va uning asosiy bosqichlari. Ta'limning milliy modelini shakllantirish va rivojlantirish va uning muammolari. O'zbekistonda yangi avlod kadrlarini tayyorlash sohasidagi o'zgarishlar. Oliy ta'lim to'g'risidagi qonunlar O'zbekistonda qabul qilinishi va ularda qo'yilgan vazifalar. Ta'lim sohasida xalqaro hamkorlikni yo'lga qo'yish: muvaffaqiyat va kamchiliklar.

7-mavzu: O'zbekiston va jahon hamjamiyati

O'zbekistonning tinchliksevar tashqi siyosati va uning jahon hamjamiyati tomonidan tan olinishi. O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar va xorijiy mamlakatlar bilan iqtisodiy-siyosiy aloqalarining yo'lga qo'yilishi. O'zbekiston Respublikasining BMTga a'zo bo'lishi va jahon hamjamiyatidagi o'ziga xos o'rni. O'zbekistonning MDHdagi o'rni va mavqeyining oshib borishi. O'zbekistonning Markaziy Osiyo davlatlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalari. O'zbekistonning Yevropa Ittifoqi mamlakatlari bilan istiqbolli hamkorliklari. Tashqi siyosiy faoliyat konsepsiyasi. O'zbekiston tashqi siyosatida Rossiya, AQSh, Xitoy mamlakatlarining o'rni.

O'zbekistonning geosiyosiy va geoiqtisodiy o'rni. O'zbekistonning mintaqada tinchlik va barqarorlikni ta'minlash borasida olib borgan siyosati. Markaziy Osiyoda xavfsizlik masalalari, terrorizm, giyohvandlik va odam savdosiga qarshi kurashda O'zbekiston Respublikasining faolligi. O'zbekistonning ShHT bilan aloqalari. O'zbekistonning Markaziy Osiyo, Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi davlatlari bilan yangi strategik sherikchilik shartnomalarining imzolanishi. O'zbekiston Respublikasining faol tashqi siyosatining yangi bosqichi. O'zbekistonning mintaqada tinchlik va barqarorlikni ta'minlash borasida olib borgan siyosati. Xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash hamda chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo'nalishlar.

8-mavzu. Yangilangan O'zbekiston: milliy qayta qurishdan milliy taraqqiyotgacha. 1-ma'ruza

2017-2021 va 2022-2026 yillarda O'zbekistonning harakatlari va rivojlanishi strategiyasini ishlab chiqish, ularning ahamiyati va amalga oshirish jarayoni.

Harakat va rivojlanish strategiyalarining ustuvor yo'nalishlari:

- O'zbekiston davlat boshqaruvi va jamoat qurilishi tizimini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari. Insonparvar davlatni qurish
- Qonun ustuvorligini ta'minlash masalalari va O'zbekiston sud-huquq tizimini isloh qilishning ustuvor yo'nalishlari.
- adolat va qonun ustuvorligi tamoyillarini mamlakat rivojlanishining asosiy va zaruriy shartiga aylantirish;
- O'zbekiston ijtimoiy sohasini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari. Adolatli ijtimoiy siyosatni amalga oshirish, inson kapitalini rivojlantirish

9-mavzu. Yangilangan O'zbekiston: milliy qayta qurishdan milliy taraqqiyotgacha. 2-ma`ruza

Harakatlar va rivojlanish strategiyasining ustuvor yo'nalishlari:

- O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirish va erkinlashtirishning ustuvor yo'nalishlari. Uning jadal rivojlanishi va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash;
- ma'naviyat taraqqiyotini ta'minlash va bu sohani yangi bosqichga ko'tarish;
- Xavfsizlik, millatlararo totuvlik, diniy bag'rikenglikni ta'minlash, chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli, mutanosib siyosat yuritishning ustuvor yo'nalishlari.
- global muammolarga milliy manfaatlardan kelib chiqib yondashish;
- Mamlakat xavfsizligi va mudofaa salohiyatini mustahkamlash, ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat yuritish.

10-mavzu: Samarqandning jahon sivilizatsiyasida tutgan o`rni

Samarqand jahonning eng qadimgi shaharlaridan biri — salkam 3000 ming yillik tarixga ega. Arxeologik qazishmalardan ma'lum bo'lishicha, yuqori paleolit davrida ham Samarqand hududida odamlar yashagan. Muhammad an-Nasafiy „al-Qand fiy zikri ulamoi Samarqand“, Haydar as-Samarqandiy „Qandiyai Xurd“, Abu Tohirxoja Samarqandiy „Samariya“, Xitoy tarixchisi Chjan Syan, yunon va rimlik tarixchilar Arrian, Kursiy Ruf va boshqa ko'plab mualliflarning asarlarida bu haqda yozib o'tilgan. Samarqand va Rim insoniyat taqdiridagi buyuk xizmatlarini nazarda tutib „Boqiy shaharlar“ nomini olganlar. „Samarqand“ so'zining kelib chiqishi haqida bir qancha tahmin mavjud. Antik mualliflarning asarlarida shahar Marokanda deb atalgan. Rimning tengdoshi bo'lgan Samarqand dunyoning eng keksa shaharlari Afina, Vavilon, Fivalar qatorida turadi. Markaziy Osiyoda unga tengdosh boshqa shahar yo'q. Samarqand timsolida tarix va haqiqat, afsona va rivoyatlar uyg'unlashib ketgan.

Allomalar Samarqandni “Yer yuzining sayqali”, “Nur taralib turguvchi nuqtasi”, “Musulmon dunyosining gavhari”, “jannati

firdavsmonand” deb ulug‘lashgan. Samarqand miloddan avvalgi minginchi yillardayoq Sharq va G‘arb tsivilizatsiyalarini bog‘lab turuvchi markazga aylangan edi. U g‘arbda Vizantiya, janubda Vavilon, Shumer, Hind, sharqda Xuanxe, Yantszi, shimolda Sahroi Nomadlar tsivilizatsiyalarini bir-biriga tutashtirib turgan. Shu sabab ham Samarqand Sharq tsivilizatsiyasi rivojida juda muhim rol o‘ynagan. Samarqand qadim-qadimdan ilmiy-madaniy markaz bo‘lib kelgan.

11-mavzu: Sharq renessanslari davrida Samarqandning tutgan o‘rni

Rimning tengdoshi bo‘lgan Samarqand dunyoning eng keksa shaharlari Afina, Vavilon, Fivalar qatorida turadi. Samarqand IX-XII asrlarga kelib qadimgi Sharqning yirik ilmiy, diniy va madaniy markaziga aylanadi. Bu davrda Eron, Iroq, Xuroson va Xorazmdagi yirik shaharlar bilan yaqin aloqada bo‘ladi. So‘g‘d aslzodalari arab xalifalarining yaqin kishilariga turk lashkarlari islom dinining himoyachilariga aylanadilar. Markaziy Osiyoda unga tengdosh boshqa shahar yo‘q. Allomalar Samarqandni “Yer yuzining sayqali”, “Nur taralib turguvchi nuqtasi”, “Musulmon dunyosining gavhari”, “jannati firdavsmonand” deb ulug‘lashgan. Samarqand tarixiga doir manbalar anchagina. Abul Abbos Ja‘far ibn Muhammad al-Mustag‘fariy al-Mustafiy IX asrda “Tavorixi Samarqand” asarini yozgan.

X-XI asrda yashab ijod qilgan Abu Sa‘id Abdurahmon ibn Muhammad al-Idrisiy, XII asrda Najmiddin Abu Hafs Umar ibn Muhammad an-Nasafiy as-Samarqandiy “Kitob al-qand fi tarixi Samarqand”, Abulfayz Muhammad ibn Abdujamol ibn Abdumalik Haydar as-Samarqandiy “Qandiyai xurd” va yana yuzlab tarixiy, geografik, adabiy-badiiy asarlarda Samarqand shahri tarixi, unda yashab o‘tgan buyuk siymolar hayoti bayon qilingan. Samarqand qadim-qadimdan barcha uchun ochiq shahar hisoblangan. Unda turli etnik va diniy qarashlarga mansub odamlar qo‘nim topishgan. Zardushtiylik, buddizm, nasroniylik, yahudiylik, islom e‘tiqodiga mansub xalqlar tinch-totuv yashaganlar. Samarqand ahli uchun bag‘rikenglik qadimdan an‘ana, qadriyat bo‘lgan. Shuning uchun ham Samarqand millatlararo totuvlik hamda dinlararo bag‘rikenglik madaniyatining o‘ziga xos maskani va mash‘ali bo‘lgan. Temur va temuriylar hukmronligi davrida Samarqand davlat poytaxti sifatida XIV asrning oxirlari XV –asrlarda Sharqning eng go‘zal shahri, Markaziy Osiyoning yirik iqtisodiy, siyosiy, madaniy markaziga aylandi. Bu davrda Samarqandda o‘nlab binolar, g‘arbiy qismida esa shahar qal‘asi barpo etildi.

12-mavzu: XVI-XIX asrlar Samarqandda ijtimoiy – iqtisodiy va madaniy hayot.

Samarqand XVI asrda shayboniylar davlatining poytaxti bo'lganda ham, Buxoro xonligi davrida ham muhim iqtisodiy va madaniy markaz bo'lib qolaverdi. Yalangto'sh Bahodir hokimligi davrida Registon maydonida Sherdor (1619-1636), Tillakori (1646-1660) madrasalari, Xo'ja Axrori Vali qabri oldida Nodir devonbegi madrasasi va boshqa binolar qurildi. XVIII asrning 80-yillarida Samarqand shahrini Amir Shohmurod qayta tikladi va 24 ta mahallaga asos soldi. XIX asr boshiga kelib esa Samarqand yirik shahar qiyofasiga ega bo'lgan. Samarqandning «eski shahar» qismida shahar mahallarga bo'lingan va mahallar guzarlarga bo'lingan. Samarqand shahrining 4 ta yirik mahallaga (qismga) bo'lingan:

1) Poyqoboq; 2) Qalandarxona; 3) Xo'ja Ahror; 4) So'zanganron. O'z navbatida Poyqoboq 22 ta, Qalandarxona 20 ta, Xo'ja Axror 22 ta, So'zanganron 27 ta guzardan (kvartal) iborat bo'lgan.

III. Seminar (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. Mustaqillikka erishish arafasida O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar.

Reja

1. Mamlakatning ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, ma'naviy hayotidagi inqirozli vaziyat.
2. 1989 yil o'rtalarida respublikaning ijtimoiy-siyosiy hayotidagi o'zgarishlar.
3. Milliy manfaatlarning ustuvorligini oshirish.
4. O'zbekistonning davlat mustaqilligini qo'lga kiritish kursi. SSSRning qulashi

2-mavzu. O'zbekistonda amalga oshirilgan demokratik, fuqarolik jamiyati asoslarini shakllantirish va siyosiy islohotlar.

Reja

1. Davlat boshqaruvining milliy tizimini shakllantirish jarayoni.
2. Mustaqil O'zbekistonda hokimiyatni taqsimlash printsiplari.
3. O'zbekistondagi siyosiy partiyalar faoliyatining xususiyatlari.
4. Huquqni muhofaza qilish organlari va sud tizimidagi o'zgarishlar.
5. O'zbekistonda fuqarolik jamiyati asoslarini shakllantirish.

3-mavzu. Iqtisodiy islohotlar, xususiy mulkni shakllantirish. O'zbekistonda bozor munosabatlarini rivojlantirish.

Reja

1. O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish konsepsiyasi.
2. O 'zbekiston Respublikasida bozor munosabatlarining shakllanishi, uning asosiy yo' nalistlari, bosqichlari va xususiyatlari.
3. Bozor infratuzilmasini shakllantirish. Qishloq xo'jaligi va sanoatdagi islohotlar, ularning vazifalari va asosiy yo'nalishlari.
4. 2008 yilgi jahon moliyaviy inqirozining sabablari, oqibatlar va uning O'zbekistondagi oqibatlarini bartaraf etish yo'llari.

4-mavzu. O'zbekiston ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar.

Reja

1. Yangi jamiyat qurishda ta'lim va tarbiyaning o'rni va roli.
2. "Ta'lim to'g'risidagi qonun" va "milliy kadrlar tayyorlash dasturi"ning qabul qilinishi. Ularning maqsadlari, vazifalari va amalga oshirishning asosiy bosqichlari.
3. Ta'limning milliy modelini shakllantirish va rivojlantirish va uning muammolari.
4. Ta'lim sohasida xalqaro hamkorlikni yo'lga qo'yish: muvaffaqiyat va kamchiliklar.

5-mavzu. O'zbekiston Respublikasidagi ijtimoiy o'zgarishlar.

Reja

1. Kuchli ijtimoiy siyosat kontsepsiyasini shakllantirish, uning rivojlanish bosqichlari. Manzilli ijtimoiy himoya tizimini yaratish.
2. Ijtimoiy sohani rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.
3. "Korrupsiyaga qarshi kurash to' g 'risida" gi o ' zbekiston Respublikasi Qonunining mohiyati va mazmuni hamda uni hayotga tatbiq etishdagi qiyinchiliklar.

6-mavzu. O'zbekiston va jahon hamjamiyati.

Reja

- 1.O'zbekiston tashqi siyosatining asosiy prinsiplari.
- 2.O'zbekistonning MDH bilan munosabatlari. O'zbekistonning Yevropa davlatlari bilan munosabatlari. O'zbekiston va AQSh.
- 3.O'zbekiston va xalqaro tashkilotlar.
- 4.Markaziy Osiyo davlatlarining integratsiyasi.

7-mavzu. Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi.

Reja

1. Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasining siyosiy

hayotidagi islohotlar.   2. Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi va sanoat sohasidagi o'zgarishlar.   3. Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'istonning ma'naviy va madaniy hayotidagi yangilanishlar.   4. Qoraqalpog'iston Respublikasi oliy ta'lim tizimidagi islohotlar.   5. Qoraqalpog'iston Respublikasidagi ekologik vaziyat. Orol fojiasi.   8-mavzu. Yangi O'zbekiston: milliy tiklanishdan milliy taraqqiyotga (1-kasb).   Reja   1. 2017-2021 va 2022-2026 yillarda O'zbekistonning harakatlari va rivojlanishi strategiyasini ishlab chiqish va ularning ahamiyati.   2. Davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish vazifalari va insonparvar davlat qurilishi jarayoni   3. Qonun ustuvorligini ta'minlash va O'zbekiston sud-huquq tizimini isloh qilish masalalari.   4. O'zbekiston ijtimoiy sohasini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari. Adolatli ijtimoiy siyosatni amalga oshirish.   9-mavzu. Yangi O'zbekiston: milliy tiklanishdan milliy taraqqiyotga (2-kasb).   Reja   1. O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirish va liberallashtirishning ustuvor yo'nalishlari hamda uning yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash   2. Ma'naviy rivojlanishni ta'minlash va ushbu sohani yangi bosqichga ko'tarish vazifalari   3. Millatlararo totuvlikni, diniy bag'rikenglikni ta'minlash.   4. Mamlakat xavfsizligi va mudofaa salohiyatini mustahkamlash, ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat yuritish.   10-mavzu: Ilk o'rta asrlarda Samarqandning madaniy hayoti.   Reja: 1. Afrosiyob devoriy sur'atlari - Samarqand tarixini o'rganishda muhim manba   2. Ilk o'rta asrlarda Samarqandning Buyuk ipak yo'lida tutgan o'rnini   3. Islom dinining Samarqandda yoyilishi   11-mavzu: Amir Temur va temuriylar davrida Samarqandda ijtimoiy – iqtisodiy va madaniy hayot.   Reja: 1. Samarqand-Temuriylar davlatining poytaxti   2. Mirzo Ulug'bek akademiyasi faoliyati

3. Temuriylar davrida Samarqand me'morchiligi
12-mavzu: Samarqandning noyob me'moriy obidalari

Reja:

1. Registon majmuasi, Mirzo Ulug'bek rasadxonasi.
2. Amir Temur maqbarasi, Shohizinda ziyoratgohi, Xoja Doniyor qadamjosi
3. Bibixonim jome' masjidi, Xazrati Xizr masjidi

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

№	Mustaqil ish mavzulari	Manbalar
1.	Mustaqil O'zbekiston Respublikasining tashkil topishi va uning tarixiy ahamiyati	1. Новейшая история Узбекистана. Учебник (под ред проф М.А Рахимов. Т : 2018 – 37-49 стр) 2. Мустақил Ўзбекистон тарихининг дастлабки саҳифалари. - Тошкент, 2000. 31-49 б. 3. Эркаев А. Ўзбекистон йўли. - Тошкент: Маънавият, 2011. 56-74 б. 4. Мустақил Ўзбекистон тарихи. Масъул муҳаррир А.Сабилов. - Тошкент: Академия, 2013. 11-31 б.
2.	Demokratik, fuqarolik jamiyati asoslarining vujudga keltirilishi, O'zbekistondagi siyosiy islohotlar.	1. Ш.Мирзиёев. Янги Ўзбекистон тараққиёт Стратегияси.. Т.2022.Ўзбекистон. 2. Новейшая история Узбекистана. Учебник (под ред проф М.А Рахимов. Т : 2018 – 117-119 стр)
3.	Iqtisodiy islohotlar, xususiy mulkning shakllanishi. O'zbekistonda bozor munosabatlarining rivojlanishi.	1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М Мирзиёевнинг Олий Олий Мажлисга Мурожаатномаси 19 январ 2021 йил. www.uzbekistonmt.uz.; 2. Ш.Мирзиёев. Янги Ўзбекистон тараққиёт Стратегияси.. Т.2022.Ўзбекистон. 3. Новейшая история Узбекистана. Учебник (под ред проф М.А Рахимов. Т : 2018 – 147-167 стр).
4.	O'zbekiston Respublikasida ijtimoiy o'zgarishlar.	1. Ш.Мирзиёев. Янги Ўзбекистон тараққиёт Стратегияси.. Т.2022.Ўзбекистон. 2. Мустақил Ўзбекистон тарихи. Масъул муҳаррир А.Сабилов. - Тошкент: Академия, 2013. 11-31 б. 3. Новейшая история Узбекистана. Учебник (под ред проф М.А Рахимов. Т : 2018 – 189-225 стр).

5.	Qoraqalpogʻiston mustaqillik yillarida.	1. Qoraqalpogʻiston tarixi (1917-1994 йй.). - Нукус, 1995. 5-67 б. 2. Qoraqalpogʻiston Respublikasini ijtimoiy - iqtisodiy rivojlantirish strategiyasi. Toshkent. 2013. 252-300 б.	
6.	Oʻzbekiston va jahon hamjamiyati.	1. Ш.Мирзиёев. Янги Ўзбекистон тараққиёт Стратегияси.. Т.2022.Ўзбекистон 2. Зойир И. Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти: халқаро муносабатлар ва ташқи алоқаларнинг ташкил қилиш. Тошкент. 2008. 600-701 б. 3. Новейшая история Узбекистана. Учебник (под ред проф М.А Рахимов. Т : 2018 – 377-455 стр).	
7.	Yangi Oʻzbekiston: Milliy tiklanishdan milliy taraqqiyot sari	1.2021-2026. йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистон тараққиёт Стратегияси ҳақида.. Т.2022.Ўзбекистон – lex.uz 2. Ш.Мирзиёев. Янги Ўзбекистон тараққиёт Стратегияси.. Т., 2022.	
8.	“Samarqand madaniy marifiy muassasalar faoliyati” mavzusida Samarqand viloyatidagi muzeylar, teatrlar, xiyobonlar, OTMLar, kutubxonalardan biri toʻgʻrisida maʼlumot toʻplab taqdimot tayyorlash	1. Alimova D. A. Buryakov YU. F. “Samarqand tarixi” (Qadimgi davrlardan bugungi kungacha) T.: “Art Flex” 2009-y. 2. Курахмедов Э., Сидикова М.. Мустақиллик йилларида Самарқанд шаҳри: Тараққиёт ва бунёдкорлик. «Самарқанд», 2016- йил.	
9.	“Samarqand allomalari va davlat arboblari” mavzusida Samarqand allomalari va arboblardan biri toʻgʻrisida maʼlumot toʻplab konspekt qilish;	1. Абу Тохирхожа . Самария. Т, 1991 2. Бердимуродов А. “Самарқанд тарихидан томчилар” Самарқанд 2012. 3. Berdimurodov A., Indiaminova SH. Buyuk Ipak Yoʻli. T.; “Oʻzbekiston” 2017.	
10.	“Samarqand meʼmoriy yodgorligi tarixi” mavzusida Samarqand	1. Холикулов Р., Саттарова И. Самарқанд вилоятидаги тарихий обидалар, муқаддас кадамжолар тарихи.	

		viloyatidagi me'moriy yodgorliklardan biri to'g'risida videolavha tayyorlash;	Самарқанд 2018. 2. Сувонкулов И. «Самарқанд қадамжолари», «Самарқанд», 2002 йил 3. Berdimurodov A., Indiaminova SH. Buyuk Ipak Yo'li. T.; "O'zbekiston" 2017.	
	11.	Mustaqillik yillarida Samarqandda amalga oshirilgan bunyodkorlik ishlari mavzusida ma'lumotlar to'plab konspekt qilish;	1. Alimova D. A. Buryakov YU. F. "Samarqand tarixi" (Qadimgi davrlardan bugungi kungacha) T.: "Art Flex" 2009-y. 2. Курахмедов Э., Сидикова М. Мустақиллик йилларида Самарқанд шаҳри: Тараққиёт ва бунёдкорлик. «Самарқанд», 2016- йил.	
	12.	Men tug'ilib o'sgan hudud tarixi mavzusida konspekt qilish;	1. Alimova D. A. Buryakov YU. F. "Samarqand tarixi" (Qadimgi davrlardan bugungi kungacha) T.: "Art Flex" 2009-y. 2. Бердимуродов А. "Самарқанд тарихидан томчилар" Самарқанд 2012.	
	13.	Rossiya mustamlakasi davrida Samarqand mavzusida ma'lumotlar to'plab konspekt qilish;	1. Alimova D. A. Buryakov YU. F. "Samarqand tarixi" (Qadimgi davrlardan bugungi kungacha) T.: "Art Flex" 2009-y. 2. Muxiddinov S.I. XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlarida Samarqand maorifi. T-2022	
3	1.			
.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)			
	Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:			
	• mustaqillikka erishish arafasida O'zbekistonda yuzaga kelgan murakkab vaziyatni, ularning sabablari va oqibatlarini;			
	• mustaqillik yillaridagi o'zgarishlarni, O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalarini, zamonaviy jarayonlarda O'zbekistonning jahon hamjamiyatidagi o'rnini tarixiylik va xolislik nuqtai nazaridan bilishi kerak;			
	• O'zbekistonning eng yangi tarixi muammolarini o'rganish, dunyoqarashni mustahkamlashda milliy mustaqillik g'oyasini qo'llay bilish, atrofida sodir			

	bo'layotgan jarayonlarga o'z munosabatini bildirib olish, jamiyat va inson dunyoqarashi rivojida tarix fanining o'rnini anglash va bugungi kunda sodir bo'layotgan voqyealarning tarixdagi muhim voqyealar bilan bog'liqligini bilish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i> kerak. • O'zbekistonning eng yangi tarixini chuqur bilish, ma'naviy-milliy va umuminsoniy masalalar bo'yicha o'z qarashlarini ilmiy asoslashni va ifodalashni bilish, milliy mustaqillik g'oyalariga amal qiladigan faol hayotiy dunyoqarash kabi <i>malakalarga ega bo'lishi</i> kerak.
4	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • munozara, • o'z-o'zini nazorat. • "Aqliy hujum", • "Muammo";
5	VII. Kreditni olish uchun talablar: • Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6	Rahbariy adabiyotlar: 1. Мирзиёев Ш.М. "Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик –ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қонидаси бўлиши керак" Тошкент, Ўзбекистон, 2017 2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ форовонлиги гарови. Тошкент, Ўзбекистон, 2017 3. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси/ 29 декабрь 2020 йил 4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Тошкент: Ўзбекистон. 2017. 5. Мирзиёев Ш.М.»Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари», Тошкент, Ўзбекистон, 2020. 6. Мирзиёев Ш.М. "Нияти улуғ халқнинг иши ҳам улуғ, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади" Тошкент, Ўзбекистон, 2019. 7. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. Т. Ўзбекистон 2021. 8. 2022-2026 йилларга мулжалланган Янги Ўзбекистоннинг Тараққиёт стратегияси тугрисидаги Президент фармони 2022 йил 28 январ

9. Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлисга йуллаган Мурожаатномаси. 2021 йил 19 январ www.uzbekistonmt.uz.
10. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси. – Тошкент: Маънавият, 2017.
11. Каримов И.А. Демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқоролик жамиятини шакллантириш-мамлакатимиз тараққиётининг асосий мезонидир. Т.19. – Toshkent: O'zbekiston, 2011.
12. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида. – Тошкент: Ўзбекистон, 2011.
13. Каримов И.А. Тарихий хотира ва инсон омили – буюк келажакимиз гаровидир. Халқ сўзи. 2012, 10 май.
14. Каримов И.А. Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир. - Тошкент: Ўзбекистон. 2015.

Asosiy adabiyotlar

1. O'zbekistonning eng yangi tarixi. Mualliflar jamoasi. O`quv qo`llanma. SamDU.2022
2. O'zbekistonning eng yangi tarixi. Mualliflar jamoasi. Uslubiy ko`rsatma. Samarqand.2022
3. F.X.Nabiyev. Ijtimoiy nazorat. Darslik. Samarqand-2020
4. Sh.S.Gafforov.O`zbekistonda ta`limtizimi tarixi.Darslik.SamDU 2021
5. С.Джуманов. Мустақил Ўзбекистоннинг соғлиқни сақлаш тизими тарихи. Монография. Самарқанд-2021
6. Эркаев А. Ўзбекистон йўли. - Тошкент: Маънавият, 2011.
7. Мустақиллик: Изоҳли илмий-оммабоп луғат // М.Абдуллаев ва бошқалар: тўлдирилган учинчи нашр. - Тошкент: Шарқ, 2006.
8. Мустақил Ўзбекистан тарихининг дастлабки саҳифалари. - Тошкент, 2000.
9. Мустақил Ўзбекистон тарихи. Масъул муҳаррир А.Сабилов. - Тошкент: Академия, 2013.
10. Alimova D. A. Buryakov YU. F. “Samarqand tarixi” (Qadimgi davrlardan bugungi kungacha) T.: “Art Flex” 2009-y.
11. Бердимуродов А. “Самарқанд тарихидан томчилар” Самарқанд 2012.
12. Muxiddinov S.I. XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlarida Samarqand maorifi. T- 2022
13. Холикулов Р., Саттарова И. Самарқанд вилоятидаги тарихий обидалар, муқаддас қадамжолар тарихи. Самарқанд

2018.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. - Тошкент: 2001.
2. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. - Тошкент, 2003.
3. Ахмедов Э. Ўзбекистон шаҳарлари мустақиллик йилларида. - Тошкент: Абу Али ибн Сино нашриёти, 2002.
4. Исломов З.М. Ўзбекистон модернизациялаш ва демократик тараққиёт сари. - Тошкент: Ўзбекистон, 2005.
5. Левитин Л. Ўзбекистон туб бурилиш палласида. - Тошкент: Ўзбекистон, 2005.
6. Усмонов Қ. Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашуви. –Тошкент: Молия, 2003.
7. Ўзбекистон мустақиллик йилларида. - Тошкент: Ўзбекистон, 1996.
8. Ўзбекистон тарихи. Р.Ҳ.Муртазаеванинг умумий таҳрири остида. – Тошкент, 2005.
9. Ўзбекистон халқининг дини, маданияти ва урф-одатлари: тарих ва ҳозирги ҳолат. - Тошкент: ТИУ, 2011.
10. Ўлмасов А., Вахобов А. Иқтисодиёт назарияси. - Тошкент: Шарқ, 2006.
11. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ва бағрикенглик: тарихий тажриба ва ҳозирги замон. Масъул муҳаррир Р.Ҳ.Муртазаева. - Тошкент: Мумтоз сўз, 2010.
12. Ўзбекистон тарихи (1917-1991 йиллар). 2 том. Масъул муҳаррирлар: Р.Абдуллаев, Қ.Ражабов, М.Раҳимов. - Тошкент: Ўзбекистон, 2019.
13. Муртазаева Р.Ҳ. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ва толерантлик. Дарслик. - Тошкент: Мумтоз сўз, 2019.
14. Юнусова Х. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ва маънавий жараёнлар (XX аср 80-йиллари мисолида). - Тошкент: Abu matbuot-konsalt, 2009.
15. Бобожонова Д. Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий муносабатлар (70 80-йиллар мисолида). Қўлланма. – Тошкент: Шарқ, 1999.
16. Қорақалпоғистон тарихи (1917-1994 йй.). - Нукус, 1995.
17. Ғуломов С., Убайдуллаева Р., Ахмедов Э. Ўзбекистон. - Тошкент: Меҳнат, 2001.
18. Абу Тохирхожа . Самария. Т, 1991
19. Berdimurodov A., Indiaminova SH. Buyuk Ipak Yo'li. T.;

	“O‘zbekiston” 2017. 20. Курахмедов Э., Сидикова М.. Мустақиллик йилларида Самарқанд шаҳри: Тараққиёт ва бунёдкорлик. «Самарқанд», 2016- йил. 21. Самарқанд тарихи. 1-2- том. Т. Фан.1971 22. Сувонқулов И. «Самарқанд кадамжолари», «Самарқанд»,2002 йил. Axborot manbalari (saytlar): 1. www.ziyonet.uz. 2. www.edu.uz. 3. www.google.uz. 4. www.gov.uz.
7	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O‘quv-uslubiy kengashining 2023 yil _____avgustdagi _____son bayonnomasi bilan ma’qullangan.
8	Fan/modul uchun mas’ullar: Vafayeva Dj.B.- SamDU, “O‘zbekiston tarixi” kafedrasi, tarix fanlari nomzodi, professor; Nasrullayev M.I.- SamDU, “O‘zbekiston tarixi” kafedrasi dotsenti, tarix fanlari nomzodi; Xoliqulov R.Sh.- SamDU, “O‘zbekiston tarixi” kafedrasi dotsenti, tarix fanlari nomzodi. Ravshanov Sh.T. – Sharof Rashidov nomidagi SamDU, “Samarqand tamadduni tarixi” kafedrasi mudiri, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori Phd Irisqulov O.J. - Sharof Rashidov nomidagi SamDU, “Samarqand tamadduni tarixi” kafedrasi dotsenti, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori Phd Muxiddinov S.I. -Sharof Rashidov nomidagi SamDU, “Samarqand tamadduni tarixi” kafedrasi dotsenti, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori Phd
9	Taqrizchilar: Raximov B. – SamDU, “O‘zbekiston tarixi” kafedrasi katta o‘qituvchisi, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori Phd. G‘oyibov B.S. – Sharof Rashidov nomidagi SamDU, “O‘zbekiston tarixi” kafedrasi dotsenti, tarix fanlari doktori (ichki) Mardonov R – TATU Samarqand filiali dotsenti. Yo‘ldoshev A. – O‘zbekiston Fanlar akademiyasi tarix instituti katta ilmiy xodimi, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (tashqi)

**Samarqand davlat universiteti Tarix, sirtqi ta'lim yo'nalishlari uchun
tuzilgan "O'zbekistonning yangi tarixi" fani O'quv dasturiga**

TAQRIZ

Fan dasturlari oliy ta'lim muassasasining kadrlar tayyorlash uchun yaratilgan ilk majmuaviy yo'l ko'rsatkichidir. O'quv dasturi tegishli vazirliklar qoshidagi ilmiy metodik kengashlar yoki tegishli oliy ta'lim muassasalari kengashlari tomonidan tasdiqlanadi. Har bir O'quv dasturi uqtirish xati, o'quv fani mazmunining qisqa bayoni, talabalarning bilim va ko'nikmalariga qo'yiladigan talablar singari 3 qismdan iborat. O'quv fanining maqsad va vazifalarini belgilab berish O'quv dasturining muhim belgisidir. Ta'lim amaliyotida O'quv dasturi yaratishning konsentrik (markazlashgan) hamda tizimli usullari bor. Konsentrik yo'l bilan tuzilgan O'quv dasturida ta'limning mazmuni yoki o'quv materiallari o'qitishning keyingi bosqichida yuksakroq darajada takrorlanishi ko'zda tutiladi. Tizimli usuldagi O'quv dasturilarida o'quv materiallari fan mantig'iga muvofiq soddadan murakkabga qarab ketma ket joylashtiriladi.

Ta'limning O'quv dasturi tomonidan belgilangan mazmuni darslik, o'quv qo'llanmalari, ko'rgazmali qurol va metodik tavsiyalarda to'la namoyon bo'ladi

O'zbekistonning yangi tarixi fani dasturi mustaqillikning dastlabki kunlaridan boshlab hozirgacha bo'lgan davrni o'z ichiga oladi. Ushbu dasturda O'zbekistonning yangi tarixi fanining dolzarb masalalarini innovatsion texnologiyalar asosida ishlab chiqilgan. Har bir qo'yilgan masala fundamental bilimlar va ularni asoslovchi manbalar hamda adabiyotlarga tayangan holda bayon qilingan. Ma'ruza mashg'ulotlari uchun tanlangan mavzular annotatsiyalar bilan boyitilgan va asoslangan. Seminar mashg'ulotlari uchun yangi pedagogik texnologiyalarga moslashgan holatda munozaraga sabab bo'luvchi mavzular tanlangan. Shuningdek, amaliy ko'chma mashg'ulotlar tarixiy muzeylarda o'tkazilishga mo'ljallangan holda tuzilgan.

Dasturda fani bo'yicha ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlari uchun mavzular va ularni bayon etish uchun zarur ko'rsatma va tavsiyalar keltirilgan. Shuningdek, mustaqil ta'lim shakllari va mavzulari, fanni o'qitish natijalari, ta'lim

texnologiyalari va metodlari hamda asosiy va qo'shimcha adabiyotlar batafsil bayon etilgan.

Dasturda fanning mazmuni, talabalar bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yilgan talablar bo'lajak tarixchi va tarix fani o'qituvchisi kelgusidagi kasb faoliyati uchun mos keladigan nazariy tushunchalarni o'z ichiga qamrab olgan.

Yuqoridagilarni hisobga olgan holda, ushbu o'quv dasturi mazmuni va tuzilishi jihatidan bunay o'quv dasturlariga qo'yiladigan barcha talablarga javob beradi deb hisoblayman va uni tarix ta'lim sirtqi yo'nalishi talabalari uchun "O'zbekistonning yangi tarixi" fani o'quv dasturini ta'lim jarayonida foydalanish uchun tavsiya etaman.

TATU Samarqand filiali dotsenti

Mazkur fan dasturi “O‘zbekiston tarixi” kafedrasi, hamda “Samarqand tamadduni tarixi kaafedrasi”ning 2023-yil ____ - ____dagi ____-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan

O‘zbekiston tarixi
kafedrasi mudiri:

prof. Vafayeva Dj.B.

Samarqand tamadduni
tarixi kafedrasi mudiri:

dots. Ravshanov SH.T.

Fakultet dekani:

prof. Djuraqulova D.M.

Sh.Rashidov nomidagi
SamDU O‘quv ishlari
bo‘yicha 1-prorektor:

prof.Soleyev A.S.